

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

SW METHODS: THE PSYCHOANALITIC APPROACH - 3296

Last update 26-10-2015

HU Credits: 4

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: social work

Academic year: 2016

Semester: Yearly

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Tsipi pery

Coordinator Email: tsipi.pery@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: Tuesday 14.00-15.00

Teaching Staff:

Dr. Tsipi Pery

Course/Module description:

The course will be based on the psychoanalytic theory. The first semester will focus on the theoretical knowledge of basic concepts from psychoanalytic school, through three major theorists: Freud, Winnicott and Lacan. In the second semester the classes dedicated to issues related to professional practice. The study of the issues will be made by theoretical knowledge, Case study and discussion in class.

Course/Module aims:

During the lessons we aspire to combine the theory of psychoanalytic theory and professional practice in the field of social work. We will try to develop the capacity of understanding, listening and dynamic analysis, and translation of all those working in the field.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

1. Learning of main theoretical concepts.
2. Development critical and independent thinking on the learning concepts.
3. Ability to translate the theoretical concepts to practice of social work.
4. Developing the ability to be built a case, with an observation about what happened, and what can be.
5. Developing critical thinking in relation to the social work profession, corporate conduct and the nature of the work in the various agencies.

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction: The learning method integrates frontal teaching, case study and examples from the practice.

Course/Module Content:

סמטר סתיו :

ההקשר הפוליטי של הגישות הטיפוליות.

פרוייד : פיתוח ההוראה ביחס לסימפטום, הלא מודע וההקשבה, דחף המוות.

וויניקוט : תלות מוחלטת, מושג המיכל, תלות יחסית ולקראת עצמאות.

לאקאן : המטאפורה האבהית. הלא מודע מובנה כשפה.

סמסטר אביב : המרחב הפוטנציאלי והשימוש שלו בפרקטיקה.
המודל של מבני אישיות : נירוטי, פסיכוטי ואנטי סוציאלי. תיאוריה תיאורית מקרה, פרקטיקה.
הארגון כמקרה, מקצוע העבודה הסוציאלית ותהליך ההכשרה, כמקרה.

Required Reading:

תוכנית השיעורים ורשימת קריאה

מפרייט, דרך ויניקוט, אל לאקאן

או

מן האב, אל האם ובחזרה אל האב

פתיחה :

שעור מספר 1 : קווים מנחים ללמידה במהלך השנה.

שעור מספר 2 : למה לי פוליטיקה עכשיו?....

• אילוז, אוה. (2012). הנפש היא חיה פוליטית. הארץ, 6.7.2012.

www.haaretz.co.il/magazine/the-edge/1.1748968

• רודינסקו, א. (2005). מדוע אנו זקוקים לפסיכואנליזה בימינו? הוצאת רסלינג : תל-אביב. (חלק ראשון : החברה הדיכאונית, עמ' 41-11).

פרוייד : האב המייסד

שעורים מספר 3-4 : פיתוח ההוראה ביחס לסימפטום ובחירת הנורוזה

• הדר, א. (2001). השיח הטיפולי: פסיכותרפיה אנליטית כתהליך תקשורתי. הוצאת דביר : לוד. (עמ' 41-81, 83-100).

• חיימוביץ, ש. (2010). פרוייד והפסיכיאטריה, על 'מחקרים בהיסטריה'. הוצאת רסלינג : תל אביב. (המקרה של קתרינה : עמ' : 62-58, ועמודים 107-99).

• קינודוז, ז', מ'. (2010). לקרוא את פרוייד-גילוי כרונולוגי של יצירת פרוייד. הוצאת תולעת ספרים. (עמודים 28-21: מחקרים בהיסטריה).

• ראקר, ה. (2010). העברה והעברה נגדית. תל-אביב : הוצאת תולעת ספרים. (פרק 1 : הטכניקה הפסיכואנליטית).

•).

שעור מספר 5 : על הלא מודע וההקשבה

• פרויד, ז. (1912). עצות לרופא על הטיפול הפסיכואנליטי. הטיפול הפסיכואנליטי. מגרמנית: ע' רולניק, תל-אביב : הוצאת עם עובד, 2002, עמ' 92-98.

• פרויד, ז. (1926). לשאלת האנליזה בידי מי שאינם רופאים. הטיפול הפסיכואנליטי. מגרמנית: ע' רולניק, תל-אביב : הוצאת עם עובד, 2002, עמ' 149-200.

• קינודוז, ז', מ'. (2010). לקרוא את פרוייד-גילוי כרונולוגי של יצירת פרוייד. הוצאת תולעת ספרים. (עמודים 121-118: סדרה של המלצות לפרקטיקה).

שעור מספר 6 : דחף החיים ודחף המוות

- לפלאנש, ז'. ופונטאליס ז'. ב'., (2011). אוצר המילים של הפסיכואנליזה. הוצאת תולעת ספרים. (הערכים: דחפי חיים ודחפיי מוות).
- קינודוז, ז', מ'. (2010). לקרוא את פרויד-גילוי כרונולוגי של יצירת פרויד. הוצאת תולעת ספרים. (עמודים 191-199 : מעבר לעקרון העונג).
- ד.ו. ויניקוט : המסע מתלות לקראת עצמאות

שעורים מספר 7-8 : תלות מוחלטת

שעור מספר 7: "אין דבר כזה תינוק"

- טריאסט, י. (2000). על הפונקציה ההורית של המטפל במתבגרים. הרצאה מתוך יום העיון של מכון סאמיט "הורים, הורות ומתבגרים". 14.11.2000, עמ' 31-45.
- שטרן, ד. (1997). יומנו של תינוק. הוצאת מודן : תל-אביב. (חלק א: עמ' 25-62).
- אוגדן, ת.ה. (2003). מצע הנפש. הוצאת תולעת ספרים: תל-אביב. (פרק 7: האם, התינוק והמצע בעבודתו של דונלד ויניקוט, עמ' 136-144).
- ויניקוט, ד.ו. (1956). מושקעות אמהית ראשונית. בתוך : עצמי אמיתי, עצמי כוזב (עורך עמנואל ברמן). הוצאת עם עובד : תל-אביב, 2009, עמ' 145-153.
- ויניקוט, ד.ו. (1960). התיאוריה של יחסי הורה-תינוק. בתוך : עצמי אמיתי, עצמי כוזב (עורך עמנואל ברמן). הוצאת עם עובד : תל-אביב, 2009, עמ' 178-198.

שעור מספר 8: המושג מיכל וההשלכות שלו לפרקטיקה

- קליין, מ. (2003). כתבים נבחרים. הוצאת תולעת ספרים : תל-אביב.
- סימינגטון, ג'ואל ונוויל (2000). החשיבה הקלינית של וילפרד ביון. הוצאת תולעת ספרים : תל-אביב. (פרק 6: מכל/מוכל, עמ' : 61-69).
- לנדאו, מ. (1993). מחשבות על מיכל ומוכל. שיחות, כרך ז', חוברת מס' 2, מרץ, עמ' : 103-109.
- בוט-ספיליוס, א. (2001). התנסויות קליניות בהזדהות השלכתית. בתוך : מאמרים קליניים על קליין וביון (עורך: רובין אנדרסון). הוצאת מודן: תל-אביב, עמ' : 101-120.
- פרנץ' ר., וסימפסון, פ. (2004). עבודתנו הטובה ביותר מתרחשת כאשר איננו יודעים את אשר אנו עושים. אנליזה ארגונית-כתב עת לייעוץ ארגוני. חוברת מס 7, עמ' 13-21.

שעור מספר 9: תלות יחסית

- אוגדן, ת.ה. (2003). מצע הנפש. הוצאת תולעת ספרים: תל-אביב. (פרק 7: האם, התינוק והמצע בעבודתו של דונלד ויניקוט, עמ' 144-152).
- לבוב, א. (2004). שלילת הזמן והמציאות: מחשבות על הורות ללא גבולות. בתוך : הזמן : מבט מהפסיכואנליזה וממקום אחר. (עורכת : אמיליה פרוני). הוצאת הקיבוץ המאוחד : מכון ון ליר, ירושלים.

שעור מספר 10 : לקראת עצמאות

- אוגדן, ת.ה. (2003). מצע הנפש. הוצאת תולעת ספרים: תל-אביב. (פרק 7: האם, התינוק והמצע בעבודתו של דונלד ויניקוט, עמ' 152-160).
- ויניקוט, ד.ו. (1995). משחק ומציאות. הוצאת עם עובד : תל-אביב. (פרק 6: השימוש באובייקט והתייחסויות באמצעות הזדהויות, עמ' 106-113).

ז'אק לאקאן : בחזרה אל האב

שעורים מספר 11-12 : הפונקציה של האב

- ויניקוט, ד.ו. (1988). הילד, משפחתו וסביבתו. הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר : תל-אביב. פרק 17: מה בקשר לאבא?, עמ' 91-95).
- בולאס, כ., (2009). היסטוריה. הוצאת תולעת ספרים : תל אביב. (פרק 6, פונקציות של האב, עמודים 105-107).
- ברנשטיין, ש. (2002). בשחקים אין משחקים. בתוך: המשחק: מבט מהפסיכואנליזה וממקום אחר (עורכת: אמיליה, פרוני). הוצאת ידיעות אחרונות וספרי חמד: תל-אביב. עמ' 249-263.
- קייסמנט, פ. (1988). ללמוד מן המטופל. הוצאת זמורה ביתן: תל-אביב. (עמ' 34-35).
- אוונס, ד. (2005). מילון מבואי לפסיכואנליזה לאקאניאנית. הוצאת רסלינג : תל-אביב. (הערכים : אב, אם ותסביך אדיפוס).

שעור מספר 13: "הלא מודע מובנה כשפה"-ז'אק לאקאן שני שירים

- זלי גורביץ' : הבל שיר מספר 16.
- אגי משעול : אווזים.

שעור מספר 14 : סיכום הלמידה במהלך הסמסטר והנחיות לעבודה המסכמת

תוכנית השיעורים ורשימת קריאה
סמסטר אביב 2014

שעור מספר 1 : מבוא : המודל של מבני אישיות.

- ויניקוט, ד.ו. (1961). סוגים שונים של פסיכותרפיה. מתוך : הכל מתחיל בבית-מסות מאת פסיכואנליטיקאי (עורכים: קליר ויניקוט וריי שפרד), הוצאת דביר, תל-אביב, 1995. עמ' 85-92.
- הרצאה שנתנה בפני האגודה העוסקת באספקטים הסוציאליים והרפואיים של מחלות נפש (MIASMA), 'קמברידג'.

שעור מספר 2 : טיפול פרטני נירוטי : יסודות תיאורטיים.

- הדר, א. (2001). השיח הטיפולי: פסיכותרפיה אנליטית כהליך תקשורתי. לוד : הוצאת דביר.
- קייסמנט, פ. (1988). ללמוד מן המטופל. תל-אביב : הוצאת זמורה ביתן.
- אשל, ע. (1997). על 'חורים שחורים', מוות (deadness) (והתקיימות אנליטית. שיחות, כרך י"א, 3, עמ' 195-205).
- ויניקוט, ד.ו. (1954). היבטים מטה-פסיכולוגיים וקליניים של רגרסיה בתוך המערך הפסיכואנליטי. בתוך : עצמי אמיתי, עצמי כוזב. (עורך עמנואל ברמן). הוצאת עם עובד : תל-אביב, 2009, עמ' : 120-137.

שעור מספר 3 : הצגת מקרה וקבוצת דיון- טיפול פרטני נירוטי.

שעור מספר 4: הסובייקט ההיסטורי.

- אוגדן, ת.ה. (2003). מצע הנפש. הוצאת תולעת ספרים: תל-אביב. (פרק 4: העמדה הדיכאונית והולדתו של הסובייקט ההיסטורי, עמ' : 71-92).

שעור מספר 5 : המרחב הפוטנציאלי -המקום בו אנו חיים.

- ויניקוט, ד.ו. (1995). משחק ומציאות. הוצאת עם עובד : תל-אביב. (פרק 8 : המקום בו אנו חיים,

-
- עמ' 122-127).
- אוגדן, ת.ה. (2003). מצע הנפש. הוצאת תולעת ספרים: תל-אביב. (פרק 8 : מרחב פוטנציאלי, עמ' 180-161).
  - רוזנר, י. (2002). זכרונות ממחבוא. המשחק בצל השואה. בתוך: המשחק: מבט מהפסיכואנליזה וממקום אחר. (עורכת: אמיליה, פרני). הוצאת ידיעות אחרונות וספרי חמד: תל-אביב. עמ' 184-169.

שעור מספר 6: המרחב הפוטנציאלי

- תרגול בפרקטיקה-עבודה עם דוחות.

- שעורים מספר 7 ו-9: טיפול פרטני -פסיכוטי: יסודות תיאורטיים.
- או'שונסי, עדנה. (2001). פסיכוזה : אי חשיבה בעולם מוזר. בתוך : מאמרים קליניים על קליין וביון. (עורך: רובין אנדרסון). תל-אביב : הוצאת מודן. עמ' : 140-158.
  - סימינגטון, ג' ונ. (2000). החשיבה הקלינית של וילפרד ביון. תל-אביב : תולעת ספרים.
  - ביון, ו. (2003). במחשבה שניה. תל-אביב : תולעת ספרים.
  - ליטל, מ.א. (2005). חרדות פסיכוטיות והכלה. תל-אביב : תולעת ספרים.

שעור מספר 8 : הצגת מקרה וקבוצת דיון- טיפול פרטני פסיכוטי .

- שעור מספר 10 : טיפול פרטני -אנטי סוציאלי : יסודות תיאורטיים.
- וויניקוט, ד.ו. (1967). עבריינות כסימן לתקווה. בתוך : הכל מתחיל בבית-מסות מאת פסיכואנליטיקאי (עורכים: קליר וויניקוט וריי שפרד), תל-אביב : הוצאת דביר, 1995. עמ' 76-83.
  - שראל, ד. (2013). על הצורך ועל הקושי להיות "נוכחות הורית מיטיבה דיה" לנוכח הידרדרות בגיל ההתבגרות. [גרסה אלקטרונית]. נדלה ביום רביעי 24 יולי 2013, מאתר פסיכולוגיה עברית: <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id&eq;2992>

שעור מספר 11: הצגת מקרה וקבוצת דיון- טיפול פרטני אנטי-סוציאלי.

שעור מספר 12 : דילמות בעבודה בתוך ארגון : יסודות תיאורטיים.

- קרנברג, א. (1993). תהליכים רגרסיביים במוסדות ובארגונים. מתוך : נרקסיזם אצל : היחיד, הזוג, הקבוצה והארגון. לקט הרצאות מתוך יום עיון שנערך על ידי מכון 'סאמיט', נובמבר, 1992.

שעור מספר 13 : סיכום והנחיות לעבודה המסכמת.

Additional Reading Material:

•סמסטר סתיו

לוראן, א. (2010). *Cognition in Lost*. פסיכואנליזה והמדעים הקוגניטיביים. הוצאת רסלינג : תל-אביב.

מיטשל, ס.א. ובלאק, מ. ג'. (2006). פרויד ומעבר לו : תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית. תל-אביב : הוצאת תולעת ספרים. (פרק ראשון : זיגמונד פרויד והמסורת הפסיכואנליטית הקלאסית, עמ' 47-71

פרויד, ז. (1937). אנליזה סופית ואין סופית. הטיפול הפסיכואנליטי. מגרמנית: ע' רולניק, תל-אביב : הוצאת עם עובד, 2002, עמ' 201-226.

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 0 %

Presentation 0 %

Participation in Tutorials 0 %
Project work 80 %
Assignments 20 %
Reports 0 %
Research project 0 %
Quizzes 0 %
Other 0 %

Additional information:

In the second semester, part of the students will present a case from their practice. The rest will take an active part in the discussion.